

Aandacht voor integriteit in de sport urgent!

Arnhem - Donderdag 16 februari 2012 hield TIN in samenwerking met NOC*NSF haar congres over Integriteit in de Sport. Ruim honderd aanwezigen kregen in een drietal panelsessies een brede kijk op de problematiek van ethiek in de sport, de ontwikkeling van het professionalisme, corruptie en doping in de sport, sport en recht, de rol van klokkenluiders, de overheid en de sportsponsors. Dagvoorzitter was de oud Chef de Mission Olympische Spelen en de huidige Deken van de Orde van Advocaten Jan Loorbach.

Verantwoordelijkheid nemen

Gerard Dielessen die namens NOC- NSF sprak gaf een exposé over ethiek, fairplay, transparantie en eerlijk spel, waarbij er een spanning optreedt tussen het willen winnen en integer optreden. Daar komt bij de toenemende commercialisatie en globalisering. Volgens Dielessen is de sport met integriteit bezig, maar kan het veel beter. Ook dit congres is volgens de NOC*NSF voorman Dielessen een voorbeeld van het nemen van de verantwoordelijkheid om integriteit van de sport hoger op de agenda te krijgen.

Eerlijkheid door opvoeding en training

Jurryt van de Vooren en Marten Ducrot lieten, elk op eigen wijze, zien hoe de visie opwat fair play en eerlijkheid is kan veranderen, in de tijd en naar de omstandigheden. Volgens Van de Vooren wordt ethiek een ideologie als bestuurders zichzelf niet aan de regels houden. In een spirituele samenspraak tussen advocaat Peter en zijn broer Johan Wakkie (basketbalbond) werd duidelijk dat weliswaar codes of conduct een nuttig instrument kunnen vormen om passende regels op te zetten, maar dat deze in de praktijk pas worden aangeropen als er problemen zijn. Door opvoeding, opleiding en training van deze codes kan wel degelijk een andere mentaliteit worden gecreëerd die, zo ook Joop Alberda later op het congres aangaf, kan leiden tot pijnlijke, maar aanvaarde beslissingen. Daarnaast is de voorbeeldfunctie van bestuurders van wezenlijk belang. Sportbonden hebben dikke boekwerken over ethische gedragscodes, maar niemand kent de inhoud ervan. Volgens de gebroeders Wakkie zou het goed zijn om een eenvoudig handboekje voor alle bonden gezamenlijk voorhanden te hebben.

Media

Diverse bijdragen vanuit de media maakten helder dat sport en media de laatste jaren in een negatieve spiraal zijn geraakt, waardoor van objectieve registratie van de sport nog nauwelijks sprake is. Geldelijke en andere belangen creëren een beeld van de sportmedia, dat niet bepaald tot sportiviteit aanzet, aldus manager communicatie Bergsma. Volgens Bergsma is de integriteit van de (sport)journalistiek onder druk gekomen van entertainment. De enorme aandacht van de media voor de sport maar vooral ook het randgebeuren maakt integer gedrag moeilijk vol te houden.

Match-fixing – zware georganiseerde criminaliteit

Journalist Simon Kuper confronteerde de zaal met de wereldwijde infectie van match-fixing. Het gaat daarbij niet altijd om topwedstrijden, maar ook om degradatiewedstrijden en niet alleen om voetbal, maar ook om andere sporten. We

weten niet of we naar de 'echte' wedstrijd kijken. Via internet en landen als Azië en het Oostblok worden grote sommen geld ingezet om "wedstrijden te kopen" en gokuitkomsten te beïnvloeden. Veel journalisten durven er niet over te schrijven omdat er zware georganiseerde criminaliteit achter schuil gaat. Niet alleen sporters, maar zelfs ook financieel noodlijdende sportverenigingen kunnen zich aan corruptief gedrag schuldig maken.

Arbitrage verdient beter

Oud scheidsrechter Mario van der Ende analyseerde scherp dat de huidige arbitrage in het voetbal dient te veranderen. Op relatief eenvoudige wijze liet hij de zaal kennismaken met ons feilbare waarnemingsvermogen. Ronduit kritisch was hij over de internationale bonden FIFA en UEFA ten aanzien van de weigering om het werk van de arbiters te ondersteunen met de modernste middelen. Hij bepleitte versterking van de opleiding van toparbiters.

Commitment, intenties en competenties – resultaat telt

Oud Olympisch atlete Sylvia Schenk, advocaat en bestuurslid van TI Deutschland, gaf een samenvatting van de huidige ontwikkelingen in de strijd tegen corruptie in de sport. Zij is overigens ook de drijvende kracht achter het TI rapport SafeHands en gaf aan dat, gelet op de voorbeeldwerking, effectieve maatregelen ook vereisen dat bestuurders met een slecht verleden worden aangepakt. Good governance maar ook compliance in het besturen van sportorganisaties zijn noodzakelijk.

Beginselenethiek

Oud technisch directeur van NOC*NSF Joop Alberda hield een inspirerend betoog over de intenties (waarden), de agenda, de competenties en de resultaten van de sporter en de sportorganisaties. Hij voerde een warm pleidooi voor de doordinking en het transparant maken van de beginselenethiek in de sport. Hij illustreerde dat met een voorbeeld bij een "schone" wielerploeg, waarvan de leiding ethische dilemma's vooraf had doordacht. Daar kon snel worden ingegrepen en werd een "niet-schone" renner binnen 15 seconden uit de ploeg gezet. Juist door zo te handelen voelden veel nieuwe renners zich daarna tot de ploeg aangetrokken. Niets belet individuen en organisaties dus om zelf te starten met acties tegen niet integer gedrag. Integriteit moet worden getraind. Coaches, trainers en bestuurders hebben een voorbeeldfunctie.

Integriteitscommissie KNVB

De manager competitiezaken van de KNVB sprak de aanwezige toe via een van tevoren opgenomen videoboodschap. Hij vertelde over de aanpak binnen de voetballerij, waar een meldpunt en integriteitsonderzoekscommissie is ingericht. Volgens De Jong maakt de KNVB serieus werk van de integriteitsbevordering, ondanks het feit dat het aantal meldingen tot heden gering is.

Verenigingsrecht blokkeert effectieve handhaving

Commissaris bij Ajax en advocaat Marjan Olfers ging dieper in op de (on)mogelijkheden in het civiele, straf- en tuchtrecht om corruptie in de sport te bestrijden. Met name het verenigingsrecht en de autonomie van de sportverenigingen, maakt het lastig om effectief in te grijpen. En politie / justitie

hebben vaak onvoldoende bewijs om daadwerkelijk strafrechtelijk te kunnen optreden. Sportbonden kunnen nu al veel zelf doen. Er zijn al genoeg regels beschikbaar, maar het gaat naast controle en wetgeving ook om bewustwording. De bonden moeten lef tonen. Echter daar waar externe oorzaken zoals match-fixing, geknoei met materiaal door buitenstaanders en dergelijke aan de orde zijn, is overheidsingrijpen noodzakelijk.

Laat van je horen – SpeakUp

Rolf Thung, voorzitter van de KNLTB en oprichter/eigenaar van PeopleInTouch, gaf een presentatie van hun anoniem registratiesysteem SpeakUp, waarmee anonieme meldingen op praktische wijze kunnen worden verwerkt en anonieme melders 'te woord' kunnen worden gestaan en volledig anoniem kunnen blijven. Het ministerie van VWS gaf bij monde van Bart Zeilstra, directeur Sport, aan dat de overheid vanuit de maatschappelijke rol die sport heeft zich juist positieve ontwikkelingen in de sport wil steunen, waar nodig met wetgeving. Hij was een sterke voorstander van zelfregulering gelet op het recht van vereniging. Verwijzend naar de gunstige ervaringen bij een gecoördineerde aanpak van de dopingbestrijding zag hij mogelijkheden om in Europees verband tot een effectieve aanpak van corruptie te komen. Zelf neemt VWS al deel in een Europese werkgroep.

Betaal alleen voor wat deugt

Directeur communicatie Jan Driessen van Aegon gaf aan dat het vertrouwen in de sport zeer laag is en de sector doodziek. Hij pleitte voor invoering van heldere gedragscodes en een strak handhavingsskader waarover ook continu met alle stakeholders over wordt gesproken. Sponsors handelen volgens Driessen absoluut niet volgens het principe 'wie betaalt, bepaalt'. Ze kijken juist sterk of het ook deugt.

Integriteitsbevordering en corruptiebestrijding vraagt urgentiebesef

Voorzitter TIN, Paul Arlman, sloot de conferentie af en wees op de noodzaak van een geïntegreerde aanpak van corruptie met alle stakeholders. Ook is het goed om een risico-analyse naar kwetsbaarheden in de sport te maken. Codes of conduct dienen niet alleen uitgerold, maar meer nog uitgeleerd en voorgeleefd te worden. Daarbij passen ook betere mogelijkheden voor klokkenluiders en adequate bescherming van klokkenluiders. Sponsors dienen duidelijk reputatie en impact voor ogen te hebben. Bewustwording en commitment zijn voorwaarden voor een integere sportbeoefening en -organisatie. Tenslotte benadrukte hij dat van wezenlijk belang is voorbereid te zijn op te nemen beslissingen. Dat kan alleen als je laat weten wat je van dingen vindt. TIN & NOC*NSF kunnen terugzien op een geslaagd event.

Den Haag, 16 februari 2012